

ANUL XI. (SERIA II).

APARE

ODATĂ PE LUNĂ.

73 XI No 7

„GENERATIA NOUA”

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bucuresei

STRADA VÎNĂTORULUI 29

prin Strada Sf. Apostoli.

ABONAMENTUL

Pentru un an lei 20
Profesorii, profesoarele și studenții universitari plătesc
pe jumătate.

*Cine primesce două numere consecutive,
se consideră ca abonată.*

COPRINSUL:

1) Din zilele Noastre (Nuvelă) de	<i>N. D. Georgian</i>
2) Pe Mare (Poesie)	<i>Șerbănescu</i>
3) Tuberculoza în Amată (Re-
cenzie)	<i>I. St. Furtună</i>
4) Obiceiuri din Dobrogea (Studiu)	<i>Zoe Crețescu</i>
5) La întuneric (Idylă)	<i>Ion I. Livescu</i>
6) Societatea Viitoare (Studiu) .	<i>I. Catina</i>
7) Poezii	<i>Dem. Moldoveanu</i>
8) Istoricul Cafelei (Studiu) . .	<i>C. Stabil</i>
9) Lui Mihail Kogălniceanu (Poe-
zie)	<i>Al. I. Șonțu</i>
10) De ziua 'Ta (Poezie)	*
**
11) D'ale Teatrului	<i>Don Livio</i>
12) Mulțumiri etc.	<i>Censor</i>
13) Anunțuri	*
**
-

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

— Strada Vinătorului 20 prin strada Sf. Apostoli —

BUCURESCI

1891

„GENERAȚIA NOUA“

LITERARĂ-SCIINȚIFICĂ
DIRECȚIUNEA UNUI COMITET

DIN ZILELE NOASTRE

În Spiru Ionescu.

Apustiū fluera vântul pe coș, pe când viscolul mânat de vânt se isbea cu putere de zidul casei și apoi se risipea cu înțeleală. Prin unele părți, fulgii de zăpadă cădeau în vârtejuri, iar pe alocurea se azează liniștiți, domoli.

Pe sus, prin văzduh, par'că să trăgea un danț nebun de stele, stele stinse, stele albe.

Și printr'acestea noaptea trecea nepăsătoare, ca o regină prin mijlocul roabelor sale.

* * *

În odaia tăcută, mititică, strânsă — lampa ce era spânzurată de tavan arunca o lumină blândă, sfioasă, prin globul de un vioriu închis.

În sobă mai pălpâia focul, și razele roșiatice și albastre ce le trimetea, se plimbeau pe covorul pătat de flori, se gudureau pe lângă picioarele scaunelor.

Prin aer plutea un fel de moleșeală dulce, care te poftea la lene, la visuri, la somn adânc.

Și în cameră nu era nimeni care să se bucure de pacea care domnea acolo, să guste din odihnă departe de lume. Ema, locuitoarea acestui cuib, se gândise că va petrece mai bine la operă, de cât acasă.

Nu se putea desvâța cu nici un chip, de felul vieții pe care l' dusese când era maritată.

Se întiprise adânc într'înșa traiul d'atunci, și înțipt era să rămâna până la obștescu-i sfârșit.

Se răsfatase în bogăție, fusese cea mai gătită femeie în vremea — aceea, și de și patase cirstea soțului său, prin prea desele rătăcir

de pe poteca onestă a căsniciei, -- totuși sumedenie de bărbați dorau să 'și-o i-a de tovarășe a vieții, o pofteau, se pierdeau după dânsa.

Femeile se uitaū la ea ca la barometrul modei, și Ema știa lucrul acesta, se îngânfa, se gătea din ce în ce cu lucruri mai scumpe, arunca ochiade mai vii, mai pătrunzătoare și robea amândouă sexele.

Dacă dânsa și-ar fi ras perul capului, nu p'ér bogat, blond și buclat, negreșit că n'am mai fi avut femei de cât numai cu țasta goală!

Din dragoste o luase bărbatul său, un bărbat cu nume cunoscut, cu avere destulă și care îi putea mulțumi toate dorințele.

Truise ani cu dânsul, i se părea lui că găsise o adevărată comoară, că are de nevastă „o floare dintre flori!...“

Dar, la urma urmii se scârbi de purtarea ei afară din cale scandaloașă și se despărți.

Amândoi liberi, el se însură a doua oară, ea ajunse o prăvalie cu chirie sumpă, și chiriașul cel din urmă era un bătrîn uitat de ai.

De alt-minteri, dacă n'ar fi știut cine e dânsa, și ar fi întâlnit-o în vre-un loc oare-care, de îndată ar fi crezut că ar în față o femece din lumea mare, cu purtări alese, împovărată de gingași, și căreia nici o dată nu 'i-ar fi putut spune o vorbă cu alt-fel de înțelesuri.

Nimenea nu bănuia de ce vîrstă era Ema. Toți spuneau ca de cînd o cunosc, nu se schimbase de fel.

Obrazu-i era tot așa de rumen ca și în alte dați, părul blond nu albea, ochii aveau aceeași strălucire, gura, de și cam mare, era tot atât de aprinsă, mișcările tot așa de iuți, pasul tot atât de sprinten.

Din viața'i d'acasă, cine putea să știe ceva? Se mulțumeau numai în a crede, că ea, care tot-d'a-una zâmbea cu blîndeță, nu putea să aibă purtări peste măsură de proaste.

Că e o femece care se vinde, știaū toți, dar cui s'a dat? nimeni nu o aflase.

Și de aceea cei cari o cunoșteau, se purtau cu oare-care respect de ea față.

Avea dânsa câți-va prieteni, cari știaū câte-va taine de ale ei, cari se arătau lângă dânsa, așa cum trebuia, dar se fêriseră de a împrăștia în lume ceea ce cunoșteau.

Și Ema câștiga din toate acestea.

Ea se întoarce de la operă, și în noaptea aceea se desbracă singură. Își deschide încetișor talia, scoase corsetul, lepădă fusta și își asvârli cămașa.

Sânu'i doritor par'ca d'a eși la lumină, se arătă alb, alb ca și zăpada d'afară, care părea că se așezase pe d'asupra lui.

Emma și'l frecă puțin și ușure cu mâinele pe la vîrfuri, își șterse nădușeala de sub subsiori, și se duse la spălator, unde turnă într'un vas, jumătate dintr'o sticlă cu parfum *Lubin*, cu care începu să se ungă pe piept, pe brațe, pe gât.

Apoi veni în fața unei oglinzi mari, se privi zâmbind și zicându'și :

„— Câți nu și-ar asvârli toată punga lor, pentru ca să mă vadă așa cum sunt acum! Să'mi pipăc brațul ăsta moale, să mi'l strângă, să m'apuce de gușe, să'mi ție un picior în brațele lor. . . E! dar nu poți să fii a tutului, mi-ar scădea prețul, babalăcul meu dă mai mult și rămân al lui și a... — Ce proști sunt bărbații... Cere-le un franc pentru un biet bătrân, cerșetor — și nu i 'l-ar da; dar pentru ca să'l poftesc la mine o noapte și-ar versa buzunarele. — Sunt neînțeleși.“

Își îmbracă cămașa de noapte, și se lăsă să cază în patul cu droturi, care o asvârli în sus cu vre-o câte-va palme.

Zâmbi șiret, se înveli bine cu plapoma și gândurile începură să'i colinde pretutindenî, să sară din loc în loc, neastâmpărate și învălmășite.

* * *

— „Tu?... la ceasul ăsta...“

— Eu, tocmă eu. Ce te miri?... Nu 'mî ai spus aseară că Lupul a plecat, și că o să lipsească o săptămână?

— Așa e... dar... În sfârșit... Vino mai aproape... stai aici..., nu te trânti așa că'mi zdrobești pulpa. Ești greu ca un drug de fier. Ce stai?... nu mă sârniți? ori vii din alte părți? Așa... pu! miroși a coniac, cât ai băut?

— Numai unul... pe onoare.

— Ți-am spus că mirosul ăsta nu'mi place, să nu mai bei altădată când e să vii la mine, că te dau afară... zău Bibi...

— Dar ce vrei să beau *Lubin*? Ce să fac? am pierdut la cărți de m'am stîns . . . Și ea să mai uit . . .

— Iar ai pierdut!. Ce stricat ești... o sa me săracești. De unde să mai scot să-ți dau? Lupul s'a speriat de atâtea cheltueți... Și fiind că *sunt eu el* de curând, n'ași vrea sa'm dezerteze recrutul așa de repede. Uf!... Ți-e mâna rece... da-o încolo...

— Nu cum-va ți la dânsul mai mult de cât la mine, Ema?

— Ce întrebare... Ești beat cum se cade. Poți tu să 'mi dai ce 'mi dă dânsul? Din potrivă, nu vezi că eu te țin pe tine? Adevărul este că sunt o femeie de neînțeles, am o fire ciudată. Știu bine că nu me iubești, după cum știu că nu te iubesc nici eu. Tu vi la mine fiind-că îți plac și fiind-că ți dau bani. Eu pentru tine n'am de cât, așa, o simpatie neînțeleasă, un învăț, mai știu și eu?... Ași putea foarte bine să te schimb, să 'mi iau altul, tot una 'mi face. Așa e firea mea, nu pot să fiu statornică nimănui. Tot-d'a-una trebuie să am *încă unul*. Vezi? azi dacă tu m'ar ține cu toată cheltueala, tot n'aș fi nuuua! a ta, tot te-ași înșela. Nu pot să fac alt-fel, măcar de m'ar strânge cine-va de gât, măcar de m'ar viri pe gura bucați de jeratec.

— Ești proastă și tu și Lupul. Cum dracu! l'chiamă, nu 'm'ăi spus încă pâna acum?

— Eu sunt proastă?, zise Ema asvârlind plapoma cu un picior și sculându-se din pat. — eu? Proști sunteți voi, prost e acela care adineaora, la operă, 'mi-a trimis o cutie plină de bomboane. Interaba'l pentru ce 'mi-a dat'o? Eu uite ce fac eu ele. — și dânsa luă cutia de pe masă și o aruncă în mijlocul casei. — Prost e cel-alt, care s'a rugat un ceas de mine, ca să merg cu dânsul asta-scară. Era un prieten. Mi-a strecurat în mână inelul ce l' vezi. Voiam să rămân singură de tot și, n'am primit, Ți-am dat inelul înapoi, n'a voit să 'l mai ia. De ce? Prost e babalăcul meu, care cheltuește cu mine de se prăpădește, și care se mulțumește să 'mi sărute frun'ea de câte-va ori pe săptămână, să se culce întrun pat cu mine ca un copilăș de șapte ani. De ce cheltuește acei bani? Spune-mi, care sunt cei proști? zi iute... răspunde'mi, răspunde'mi...

— Ema... dă'mi mie inelul acela...

Dânsa din posomorâtă ce erea, izbucni într'un hohot de râs.

— Ești un om de nimic, eu tine nu poate să vorbească cine-va serios.

— Na-ți inelul și desbracă-te că 'mă-e somn."

* * *

Se întinsese de mult lumina zilei.

El, gata de plecare, mai sărută încă o dată pe Ema, pe când slujnica bătuse la ușă.

Ema îi deschise, și amândouă schimbă repede câte-va vorbe.

— „Na, zise dânsa speriată peste măsură, am pățit-o... Lupul... nu căuta să fugă, căci n'ăi pe unde. Dracul l-a adus. Ah... stăi... el nu te cunoaște, așază-te aici la masă, stai cu spatele spre ușe, na toc, hârtie și cerneală, ești doctor, sunt bolnavă de aseară... scrie o rețetă încreută, siropuri, glicerină..."

Și se trânti într'un fotoliu, lipindu-și o mână pe frunte.

El intră.

Ema veni înainte-i, pe când cel-lalt scria cu o repeziciune uimitoare.

— „Bine c'ăi venit, zise ea, sunt bolnavă de aseară, și eram singură. Ți prezint pe doctorul Pierscu..."

Cel ce scria se ridică de pe scaun, dar rămase întuit locului, pe când bătrânul întreba pe Ema cu un glas tremurător:

— Ai putea să'mi spui Doamnă, de când este doctor fiul meu?...

N. D. Georgian.

P E M A R E

Ad Doraci.

*Frumoasă-î Marea ca și tine;
Tu, ca o soră-î seamenă ei;
De-atâte adâncimi sunt pline
Și undele-î, și ochii tăi!*

*Și cum când ochiul meu măsoară
A Mării adâncimi și stânci,
Așa fînța-mă se 'nșioară
Când cat în ochii tăi adânci.*

*Frumoasă-î Marea și grozava
Când vântu-o strânge 'n brațul lui!....
Pe sinul tău mă simt o navă
Plutind... în paza Domnului!...*

*Șades uitat când luce luna,
Pe valul sinului tău cald
Mă simt amenințat tot una
Ca și pe valu-î de smarald.*

*Și totuș scris înă este,—mia
Frumoaselor nemărginiri!—
Să ră iubesc cu nebunia
Nemarginitelor iubiri!...*

*Și vreaă la ceasul cel din urma,
Să mor pe sinul tău cel cald
Și îngropat să fii pe urma
În unda Mării de smarald.*

Șerbănescu.

TUBERCULOZA IN ARMATA

Negresit, nu poate fi maladie mai redutabilă ca tuberculoza. Noi nu avem lucrări statistice; cele cari le avem sunt prea fictive. Numai celui care nu știe cum se redigez aceste acte, îi e permis să pună multă considerație pe ele. Nu avem lucrări statistice conștiințioase și deci nu putem ști în ce progresiune merge aceasta boală în țara la noi.

Intr'un studiu al nostru ziceam că internatele și cazarma, sunt focarele puternice ale acestui teribil flagel. Suntem fericiți când voci autorizate, medici distinși ai armatei noastre, vin să constate estensiunea și cauzele ocașionate ale acestei maladii, propunând o serie de măsuri profilactice.

Sub titlul „Tuberculoza în armată“ d. dr. Dănescu, ne prezintă o lucrare foarte interesantă, divizată în trei părți.

În partea primă se ocupă cu statistica tinerilor scutiți de serviciul militar de la 1870—1888 inclusiv pentru tuberculoze pulmonare și chirurgicale. În timp de 10 ani au fost scutiți 3314. Aceste țifre însă nu ne spun nimic de alt de cât că tuberculoza nu se datorește exclusiv condițiunilor vieții militare, dar că un bun număr vin de la căminuri și eum medicul e o voce abia tolerată ca consultativă. Câți tuberculoși n'au mai fost admiși peste aceste țifre.

În acest capital eminentul scriitor insistă a dovedi că, cauza frecvenței tuberculozei în armată se mai datorește și mecanismului recrutățiunei care este incomplet și insuficient regulat. Consiliul ar trebui să nu statueze nimic, până ce nu a ascultat avizul medicului. Dar autoritatea și influența acestuia e redusă, și prin urmare responsabilitatea frecvenței tuberculozei care tinde a ocupa primul rang în cazărțile noastre, cade asupra acelor cari au pretenția de a se pricepe în toate, afară de datoria lor.

Afecțiunile tuberculoase și cele de natură a predispuce la tuberculoză tratate în spitalele militare de la 1883—1889 fac obiectul

cele de a doua parte. Aci d-sa nu are pretenția de a aduce un nou contingent de idei în ce concerne etiologia tuberculozei în armată, însă ține a accentua că frecvența atârână de o ordine de idei mult mai superioară de cât a acelor care au cerut și obținut desființarea instituțiilor medicale.

Profilaxia tuberculozei în armată e chestiunea care constituie partea cea mai esențială a acestui studiu. În această parte, excelentul scriitor pune în relief faptul că boalele militarilor nu sunt identice cu ale civililor pentru cuvântul că nici cauzele nu mai sunt aceleași.

Ca *primă cauză* a frecvenței tuberculozei în armată este lipsa unei pepiniere medicale militare, efectivul sanitar redus, lipsa agenților trebuincioși și competenți.

A *două cauză* e modul vicios de recrutare. Niciieri nu se recrutează soldații în contra opiniei medicului și niciieri nu plătește medicul transportul omenilor rău recrutați.

Programul pentru îndeplinirea serviciului zilnic al soldatului, e o altă cauză și acest program trebuie reformat.

Alimentația trupelor se face fără a se ține cont de parerile științifice ale medicilor. Atâta boș acrește sufletul oamenilor. Economia asupra hranei trebuie suprimată.

Eminentul dr. Dănescu se mărginește aci fără a vorbi de profilaxia curativă a tuberculozei. În acest sens numai un singur desiderat manifestă acela de a se înființa stabilimente de aéro-terapie pentru îndigenții armatei cari au devenit tuberculoși în timpul și din cauza serviciului armatei.

În trăsuri generale aceasta este tema lucrării d-lui dr. Dănescu. Lucrare prezentată pentru concursul de major medic. Negreșit, în cadrul unui studiu de recenzie nu am putut de cât foarte imperfect schița această lucrare. Aci cari pun interes mersului sanitar al țării au să cerceteze studiul d-lui dr. Dănescu.

Lucrarea această prezintă un deosebit interes științific. Pe lângă aceasta stilul e foarte eizelat și prezentat sub o formă literară aleasă. De alt-fel aceasta nu e surprinzător, știut fiind că d-nul dr. Dănescu e unul dintre cei mai eleganți și mai logici scriitori medicali.

I. St. Furună.

OBICEIURI DIN DOBROGEA

Aproape fie-care sat și cătun are obiceiurile sale proprii, transmise cu multă sfințenie din generațiune în generațiune. Aceste datine, în cea mai mare parte, sunt păstrate și formate pentru distracția poporului și anume pentru bărbați. Puține sunt obiceiurile conservate numai între femei, dar acele cari există, resumă în ele cu multă dibacie spiritul de familie, care, în timpurile noastre, este bine să fie cunoscut de toți, și cu atât mai mult cu cât este vorba de femeia dobrogeanca.

Țiua de 8 Ianuarie, a treia ȝi după Boboteaza, este așteptată cu multă nerăbdare de femeile din Dobrogea, românce și bulgare.

În această ȝi, toate nepoatele aceleiași moașe, fără deosebire de vârstă și avere, încă de pe la amiazi, se adună la moașa lor, unde petrec până spre întunecat în onoarea acesteia și a lor.

Mama moașe, în ȝiua de Sf. Ion, cu un pahar de sticlă înrustat și plin cu apă sfințită, cu un mânunchiu de foi verzi de indrușaiim și mușcată sau alte flori, dintre care busuiocul uscat nu pôte lipsi, legate frumos cu un fir de lână roșie, se duce pe la nepoatele sale și stropindu-le cu mânunchiul muiat în apă sfântă, le poștește la dânsa la masă.

Ca una ce erau nepoata mamei moașe, și încă de cele bune, fusesi invitată și eă la petrecere.

În ciuda mamei moașe, afară era, știu ea la Boboteaza, un ger ce te ardea la față, și un viscol îngrozitor, un viscol de Dobrogea, ce sufla cu atâta înviersunare că ȝi se părea ca vrea să răstoane secularele stânci, de pe cele trei camarale *) ale Hârșovei.

*) Pe aici, la înălțimile pietroase, oamenii din localitate le ȝie camarale.

Dar nici hâtrele de nepoate nu voiau să fie seamă de grozăvia de afară și să lase pe mama moașe cu inima măhnută; știaă că o să aibă nevoie de dânsa, toemai când viața lor e mai mult în primejdie. Și apoi, drept vorbind, merita mama moașă din partea clientelor sale această înfruntare a gerului și a viscolului, de oare-ce dânsa este cea mai dibace dintre toate în Hârșova.

Așa dar una câte-una nepoatele umplură camera cea mare a mamei moașe; plocoanele însoțite tot-d'aua de o sticlășoară cu vin, împodobiaă cu multă măiestrie masa așezată în mijlocul camerei. și, cu deosebire sticlele înfățișau o privire frumoasă. căci cuprindeau în ele vinișor de diverse culori.

Pe lângă sticla cu vin, care era mai mare său mai mică, după cum îi da mâna nepoatei, fie-care mai aducea ca plocon mamei moașe câte un colac și ceva carne său trandafirî din porcul tăiat la Crăciun.

În mijlocul mesei se afla un colac mare împregiurul unei lumînări neaprînse; era colațul mamei moașe, făcut chiar de mâinile ei; apoi împodobia masa o farfurie în care erau puse o mulțime de frunze verzi de mușcată, de indrușiaim și de rosetă pe cari se vedea strălucind câte o bucățică de hârtie poleită și lipită de frunză cu miere, ceea ce însemna: moașa să fie plăcută nepoateilor cum place albinelor mierea de pe flori.

Înainte de a lua loc la masă nepoatele, prietenele și cunoștințele invitate, fata mamei moașe vine și servește pe musafire, ducând la fie-care tava cu dulceață și cu rachiul preparat de ea din spirt, zahăr, scortșoare și șofran. Adunarea închină în sănătatea mamei moașe, care, din capul mesei unde ședea, cu ochii plini de satisfacție, mulțumia cu prios și cu dragă inimă la fie-care toast.

După gustarea rachiului, ce făcuse poftă de mâncare și dispusese la vorbă, mama moașe aprinde lumânarea din mijlocul colacului cel mare — al mamei moașe, — ia un ciob cu tămâia și spunând rugăciunea „Tatăl nostru“ tămâie pe fie-care din nepoate și cunoștințe, cari acum își luaseră locul la masă; apoi împarte florile poleite, dă la fie-care câte una și toate le înfig în păr. Preoteasa însă, căreia i se dase locul de onoare, în capul mesei, își lipi frunza verde în frunte, pentru că preotescele, fiind între mirence capul legii, trebuie să fie mai așezate, mai statornice, nu trebuie să poarte flori în cap și nici îmbrăcăminte cu culorii vii. Și ee-i drept, preoteasă și cu luare aminte

la vorbele ei; când spunea ceva, toate o ascultaū cu băgare de seamă și nu îndrăsniaū s'o contradică.

Se aduse eiorba și se dete întâi în capul mesei, unde se afla respectabila preoteasă.

Lingurile nu începură însă să-și facă datoria lor sgomotoasă, când din cel-lalt cap al mesei se auzi glasul gazdei ce recita din nou „Tatăl nostru“; toate își făcură crucea sacramentală și primiră de la mama moașe câte o bucată din colacul ce fusese în mijlocul mesei și care acum era împărțit la fie-care.

Se audiaū rîsete și vorbe.

Unele diceaū că le-a cădūt bucata de colac cu mai mult coltuc și că aū să nască câte-un băiat; altele, că le-a venit bucata de colac cu mai mult mijloc și că aū să facă câte o fată; iar acelea cari avuseseră parte numai de mijloc, diceaū că nu mai fac copii. Glumele urmează.

Se aduse pe rînd vr'o patru feluri de bucate, cu friptura cinci, și toate se împărțiaū la masă începînd de la maica preoteasă.

După friptură trebuia să se dea bașșul.

Moașa, cu multă modestie și bucurie, se adresă către una dîm nepoate, rugînd'o să strîngă bașșul.

În dreapta preotesei ședea o mocăncă tînără și frumoasă, mîndru îmbrăcată: peste cămașe o bondiță de miel, fără mînică, încheiată sub subțioară, bine tăiată și împodobită cu felurite flori de lână, fiecare floare cu fața ei; peste bondiță purta un pieptar de lână cenușie, cum dic ele, tot fără mînică, tivit împrejur cu o cordeluță de catifea neagră; o fustă de flaneluță, ele dic de șpanganet, vîrgată, cu fete de mai multe feluri de cenușiu și pe poale împrejmuită iar cu o cordeluță de catifea neagră. O scurteică de toată frumusețea tot cu fața cenușie, mai deschisă, de postav de Brașov, blănită cu vulpe de Dobrogea și tăiată după portul Secolencelor, care se poartă numai pe umeri, lăsîndu-se mînicile se fîlfăie în voia lor. Un cimbir* foarte frumos îi lega perul, bine aședat în ceafă p'un conciu pe care-și lipise și frunza poleită ce-o primise de la moașe, și pe d'a-

*. Cimbirul e un fel de tistimel, iar conciu e părul mult grămădit în ceafă împrejurul unui cerc de lemn, munit frunzar sau conec, de mărimea unui covrig aproape.

supra îmbrobodită cu o basma de lână cafenie deschisă, care avea pe margini o ghîrlindă de flori cu felurite fețe.

Imbrăcămintea și mai cu seamă frumusețea, gingașia și veselia ce însufletea pe tîbăra mocancă, te făcea să nu te mai sature privind-o și admirând-o.

Mocăncuța această era veselia mesei cu vorbele ei și cu hazul cu care le spunea. Ca mai îndrăzneată, ea luă o farfurie pentru strîngerea baeșisului, puse în ea un pahar cu vin, un picior de găscă, fript, aproape fără carne, o bucată de pâine, sare, piper și ardei, și, întinzînd farfuria în mijlocul mesei, strigă moașei :

Să fii moașe, la primejdie între ea ardeii!

Preotcusa fu cea dîtăi care aruncă baeșisul, pe urmă nepoatele o urmară, dînd fie-care cât le lăsa mîna.

Moașa, care era tot în capul mesei, sta în picioare și la fie-care sunet ce se auzea în farfurie, zicea tare:

Daî Dumnezeu spor și berechet la Neğuța! Daî Dumnezeu spor și berechet la Ancuța! Daî Dumnezeu spor și berechet la Petrana, la Stăncuța! BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ea nu grăia bine românește căci era bulgarcă.

Unele dintre femei, când aruncau baeșisul, strigau:

De la mine puțin, de la Dumnezeu mult! iar alta, aruncînd banii, zicea: atîți copii să fac eu, cîți bani arunc în farfurie.

Să-ți dai Dumnezeu! răspunse moașa!

Sfârșindu-se cu baeșisul, mocanca cea frumoasă, prezentă moașei talerul cu banii strânși; ea îi primi mulțumiindu-i, mușcă din piciorul de găscă, luă din pâine, apoi luînd paharul, închină în sănătatea nepoatelor zicînd:

D-zeu să dai la toate sănătate spor și berechet! Să ajungem și la anul cu bucurie și cu inimă bună!

În timpul mesei, se auzea din cînd în cînd îndemnul moașei:

— Luați fetelor! Beți! Mîncăți! Ce este de voi!?

— Pentru ce ați venit mîncate de acasă? Nu știati că eu vă aștept cu masa?

Cîte una din neveste, care era mai glumeată, spunea cîte ceva să facă și pe cele-l-alte să ridă.

— Fa, știți voi ce să faceți, cînd ve veți duce acasă?

De-îi vedea bărbuții că ve dîmbese, voi rideți mai tare; de-î vedeți

suparați, că se uită reu la voi, taceți-vă și mai superate și bagați-vă după sobă; că ei au să vie după voi, să vă facă inimă bună și așa scapați de a ve mai bombăni.

Se auziau risete; ceea ce era o dovadă că auditorul femeese admira pe nevasta care spusese gluma.

O mocăneă începu sa spună :

— Apoi nu știți, acum un an, când mă duceam acasă, tot de aici de la babă, întâlnii pe omul meu; eu, cum îl vedui, începu să mătănăese din cap și să schimb picioarele în stînga și în drôpta, ca și cum n'asfi fi putut merge; el începu să rîdă, dîcându-nî : da bine, fii femece, nevestele dîc că nu beau, că nu se îmbată, dar vîd că și ele nu se lasă de bărbat, fac pasul mai mare de cât ei ! Dar eă mai reu mă făceau că's beată.

La vorbele mocăneii tôte femcele aū strîgat :

— Așa sunt bărbații ! trag spuza tot pe turta lor și bietele femci tot reu fac.

În altă parte a mesei se auđia vorbînd bulgărește, romăncele nu pricepeau toate, dar acele dîn ele care știu tăluăcîră.

Se plîngea una dîn bulgaree, că are vr'o șapte copii, ea ulcelusele de mărunței și toți se țîn de ea, de nu mai poate nici o vorbă să schîmbe cu bărbatul.

La această tăluăcîre, toate pufnîră de rîs și în sgomotul lor se deschise ușa casei și un glas băcbătesc se auđi :

— Hei ! Hei bună dîua ! bună dîua nepoatelor ! La mulți anî cu bucurie și norocîre ! Pruncî să vî dea D zeu ! Hei ! d'apoi ađi e dîua nepoatelor, v'ați adunat toate !

La auđul acestor cuvînte care veneau dîn tînda casei, toate nevestele se sculară și se vîdu întrînd preotul satului, curajliu și glumet, cum l'a lăsat natura, legat c'um tîstimel cafeniū împrejurul potcapiului, ca să nu i-l răpceasă viscolul, ce urla afară întoriat.

Toate ședeau cu respect în picioare și privind la popă îi dîceu :

— Bine ai venit, părinte ! Poffim șezi, părintele !

Iar popa rîspundea :

— Vî mulțumesc, nepoatelor, nu șed, mă grăbesc să me duc; ađ e dîua femeilor, nouă bărbaților nu mî se cade să întrăm aci.

O mocăneța tînără și la fâta romenă ca o cîreșă, strîgă :

— D'apoi bine, Domnule Părinte, de ce nu șezi? Poftim din masă: popa și cu moașa se potrivesc, amândoi se țin de mână.

— Așa e nepoată, dar nu voesc să măi fiu și eu la petrecerea D-voastră, căci alt e când nu e nici un bărbat între D-voastră și alta când este: ședeți, vă rog, cu toatele jos; veselți vă, e ziua D-voastră.

Moașa care rămase uimită de visita popei, îi vorbi:

— Da, ce e de tine părinte? Stai, de! la ce ai venit?

— Am venit să'mi ved preotcasa, că-năi era dor de dumneaei, răspunse chefului popă.

Abia sfârși de vorbit și moașa îi prezentă un taler c'um picior fript de găină și un pahar cu vin.

— Poftim, părinte! poftim!

Popa luă friptura și apoi paharul cu vin, zicând:

— Eă nepotelelor, să vă fie de bine! Să fiți sănătoase și manoase! Cele sterpe să iasă afară d'acîi, de ce nu se silesc sa facă copii, să le tie casa plină, să aibă cine să le pomenească și să le dea colaci de pomană, după moarte. Uite, bună-oară Dumneaei de icoa, dumneaei de colo, dumneaei de dincoace sunt tot de cele fără copii, tot pomi neroditori, bunî de aruncat în foc.

Una dintre femeî răspunse:

— Apoi de, părinte, d'alia am venit și noi, ca să ne molipsim de la cele vrednice.

Moașa resări aprinsă la fața ca un rac:

— Ei! da de unde știî la Dumneata, părinte, că n'ar să le botezi ca mâne?!

— Ei! da, cum să nu știu eă? nu sunt oile mele, nu le păstoresc eă?

— Așa e! da, ce știî sfinția ta, nu știe moașa și ce știe moașa nu știe popa.

— Ba nu! eă știu măi mult de cât moașa!

— Ba nu e așa părinte, Eă știu mai multe!

Popa nu măi răspunse și bând paharul până în fund, eși voios, luându'și ziua bună de la nepoate, care cu toate îi mulțuniră.

Nu trecu mult și masa se ridică, se făcu loc larg în casă și cu toatele se pregătiră pântru joc, îndemnându se unele pe altele să înceapă.

Cele d'ânteu care începură să joace fura două bulgarec, care se

luară cu câte o mână de brâu și cu alta de gât, cântând un cântec bulgăresc.

Iată!, după cât mi s'a tânuăcit :

Radule anurezule.

Unde e vinul roș, să mergem să ne îmbătăm?

Și ea pe urmă ne-vrînd să meargă, el îi dice:

Unde este apa adâncă să mă duc să mă inec?

Lângă ele se priuse mai toate, afară de preoteasa, care ședea mareț pe pat, privind cum jucău oile din turma păstorită de soțul său.

Se jucară mai multe hori rând pe rând, cu drăgălașa mocăncuță.

Luându'mi ziua bună de la ele și mulțumindu-le de petrecere, le lasău jucând singure fără grijă, cheflii și cântând tot singure, căci cimpoerul nu le venise din pricina timpului.

Acasă, mă adăstău dulcii mei copilași care cum mă vedură de la fereastră, începură să joace și să strige de bucurie.

Terminu aceste rânduri despre obiceiurile nevestelor dobrogene, române și bulgarce, spunând, că mama când pleacă de a casă își lasă inima la copilașii săi și când se întoarnă, nu știe cu câtă grabă să se ducă ca s'o găsească

Culesc de Zoe Crețescu.

LA INTUNERIC

(D N L A)

În livezica înflorită
Seade lelea mulțumită
Cu ștergar îmbrobodită.

Când bădica o zărește
Drept în inimă-l lovesce
Dorul, care-l chinuiesce.

Și la ea sprinten purcede
Iar lelița când îl vede
Că-l urășce strașnic crede.

Nu-i femeea lucru, care
Să-l frământă c'o înfațșare!
Căpu-i multă minte are...

Calcă lanuri în picior...
Nici nu-i pasa, că e soro
Și-o să-l vadă lumea mare!

Iac'ășa câte-o scântec
Scapără pentr'o femeie
Înima, procleră ce e!...

Badea e bărbat, nu șagă...
Pe uscat luntrea s'o tragă
Și lelița tot e dragă!

Pân' la ea mai e o leacă
Și de foame o să-i treacă:
Bună-i inima sîracă!

Lelița când îl zărește
Că-i aproape, se 'ngrijesce
Pêrul de și-l netezesce.

Nici nu scie de-lurêsee,
Nici nu crede că-l iubescce,
Ori și cum se 'nveselesce!...

Nu-i femeea lucru care
Să-l frământă din depărtare...
Fa te place când te are!

Uite badea cum șopteste
Lângă dînsa și-i grăește
Cu ocoale c'o iubește!

Dar femeea-i lucru mare
Nici-că spune ea ce are
Știt de-a dreapta pe cărare.

De, bădică să ne vîza
Cine-va, o să ne piardă
Gura lumii!... foc'o arză!

Las' leliță, ești cu mine
Și cu dulcele-ți lumine
Omor lumea seîl de-a bine!

Nu, bădica, frațioare
E lumină și mă doare
Ochiu, când privesc la soare!

Să mă întore atunci pe lună
Să stăm iarăși împreună
Ochi în ochi și mână în mână!

Nu bădica, nu se poate,
Sunt femeie știt în toate
Mintile și nu fac toate!...

Să mă întore numai cu stele
Ele 's ca nișec mărgole
Și lucese ca vai de ele!

Vai bădica cum îți place
Șagă de femei a face!
Te nrêse și bună pace...

Lole dragă, ești haină,
Fă-te scumpo măi blajină
Că mă întore far' de lumina!

Fă cum vrei și place bună!
N'o să-ți zic, că nu-s nebună,
Numai nu veni pe lună!...

SOCIETATEA VIITOARE ^{*)}

O floare se pierde și alta se prinde;
Un cântec se uită și altul se învață;
Se duce o viață dar naște o viață;
Un soare se stinge și altul s'aprinde.

Este o datorie a noastră, mai mică uceniei a mai marilor dascăli să împărțim cu voi învățăturile lor. Dacă aceasta se poate numi un clip de a vădi dragostea ce avem pentru omenirea suferindă, apoi atunci o primim cu bucurie; aceasta este răsplata ce o pretindem; lăsăm lauri, icoanele și onorurile pentru *eroii, sfinții* și oamenii *mai* ai burghezimei.

Și noi când venim propoveduind adevărul și proorocind ivirea unor timpuri mai blinde și mai fericite, nu o facem așa pentru cuvântul că au mai zis'o și alții, ci pentru că noi înși-ne simțim și pricepem tot așa de bine aceia ce au cugetat și i-au frământat îndelung pe premergătorii noștri. Mai virtos, că chiar vedem cu înșiși ochii noștri adevărindu-se de către știință și cu ei arătările socialismului marxist, ai cărui apostoli sîntem, fie pe tărîmul politic, fie pe cel economic.

Iar, dacă plini de îndărătnicie, cu toate piedecle ce ni se pun, căutăm să ne săvîrșim sarcina de apostoli, aceasta să se știe că nu e pentru a face slujba cui-va, ci pentru că simțim a fi de datoria noastră să facem să pătrundă soarele acolo unde domnește întunerecul, să lămurim minciuna de adevăr, săpînd de aci încolo o prăpastie de netrecut, în mîntea neștiutorilor de până acum, între acești doi dușmani.

Și numai când cunoștință de sine va căpăta mulțimea muncitoare

*) Părerile emise în acest articol, sînt personale ale autorului.

de pretutindenea, numai atunci societatea socialistă este cu putință, căci atunci vor eși din rândul dobitoacelor cărora le trebuie o turmă și un păstor fie-care fiind păstor și nu păstorit.

Născuți la fel, fiind și crescuți la fel, oamenii vor face să înceze neregula ce domnește ați în societate, dându'i ordine, căci socialistii, tratați de turburători ai ordinii sînt totemai acei cari chem societatea anarchică de ați, la ordine! Spiritul de castă îi face pe bietii burghezi a nu mai înțelege nici unde e ordine și desordine; acolo unde se produce mări mult de cât trebuie, și cea mări mare parte din oameni n'au, or acolo unde producându-se potrivit cererii, vor avea fie-care din bielsng tot ce'i trebuie. Un singur lucru au putința de a pricepe, căci e prea vedit pentru a nu'l simți măcar, acela că așa cum este societatea aședată ați o parte mare din oameni suferă; și une-ori încearcă ei a lua măsuri de ostoiere a răului, dar în zadar căci ei au credință că societatea și-a desăvîrșit forma și nu se poate pasi la deslegarea chestiei sociale de cât în hotarele formei de ați.

Dar în ciuda mărginirii minții burghezilor

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Societatea se preface

neîncetat în către mări bine, căci acesta este scopul ce omenirea vo-este să atîngă: cea mări mare înlesnire a chipului de existență. Și fără îndoială, mulți, prea mulți dintre cei ce ne aflăm strînși la un loc astă seară, nu vîd această prefacere, nu pentru că nu ar putea-o vedea, ei din pricina că nu li s'a pus la îndemînă cunoștințele trebuincioase, cu care ajutați să străbata cu ochii minții în noaptea timpurilor ce au trecut și cari vor veni.

Dar noi, cari am avut prilejul acesta fericit, vî putem arăta cu multă ușurință, și într'un chip așa ca toți să vadă limpede, că societatea omenească s'a schimbat foarte mult pînă să ajungă la forma de față și că, se va schimba încă pentru a se desăvîrși tot mări mult, adică, din perioada burgheză va intra în cea socialistă.

Și, din minutul ce veți căpata încredințarea neclintită despre această prefacere, atunci veți putea vedea înși-vă ca într-o zare depărtată dar limpede societatea socialistă care se naște din însași sîmul costei de ați, ca omul din om, și a cărei venire s'apropie tot mări mult, și atunci, ne veți putea înțelege pe deplin pe noi aceștia care venim

și ve spune lucruri noi, nepotrivite și ne intrate în obiceiul ticăloșei vremei de aji, că nu interese meschine, ne mină s'o facem dar căldura cu care acest soare al viitorului încăldește inimile noastre.

Și, cum vom putea să ne însușim noi aceasta prețioasă încredințare? căci cu toții de am avea-o numai cât un grăunte de muștar s'ar muta munte din loc. Un singur mijloc este, acela de a trece pe dinaintea noastră repede dar sigur formele prin care omeneirea a trecut, pâna să ajungă aci unde ne găsim; pentru aceasta vom vedea cum au fost

Primii oameni.

Cercetarile științei, care trebuie să ne călăuzească la tot pasul pentru a nu greși, ne arata că la început oamenii, ne înfățișează, în starea de sălbătie, traiul dobitoacelor de aji; ei se hrăneau cu tot ce le pica supt nas și puteau mîstui, ba încă umblau și în patru labe. Cel mai puternic în lupta cu natura pentru a trăi, firește că supraviețuia celui mai slab, precum ne spune Darwin. Limba omenească se compune din câte-va sunete, ca și a dobitoacelor de aji, și mai tîrziu, mult mai tîrziu, omul mai desăvîrșindu-se începu să lege sunetele. Acest fel de limbă, este monosilabica și 'l vedem încă asta-ji la popoarele rămase în urmă cu civilizația omenească.

După trecere mare de ani, de decîi de mii, mîntea omului s'a desăvîrșit și mai mult; omul sălbatec începu să facă primii pași către civilizare, în căutarea așurinței de a trăi. Prin dese observații și experiențe, începu a distînge aceia ce îi folosește și ce nu; reținînd în mîntea acestea, le lasă ca povete pentru a trăi urmașilor săi. Și tot așa mai departe din generație în generație, omul s'a prefăcut într'atîta, după o mare trecere de timp se înțelege, în cât ajunsese a trăi nu sistematic, a se deosebi din rîndul dobitoacelor, și a ști să își îngrijească mai bine de urmașii săi.

Se cuvine să amintim aci, că toate generațiile de oameni câte s'au strecurat în viața, de la începutul primei scînteii de judecată, încă au crezut ca și cei de azi, că forma de atunci este desăvîrșită, că o schimbare nu poate avea loc, socotînd fie-care de bun timpul său. Totuși nu așa s'a întîmplat.

Voiți să vă înfățișați întocmai acestea? Luați seama la prefacerea neîncepută ce are loc la un copil din ceasul nasterii. Și e dovedit

de știință, că omul, din momentul zămislirii lui, trece rând pe rând prin toate schimbările ce a suferit omenirea de la urzirea ei, până la desăvârșirea formei umane. Iar de la naștere, copilul oglindește repede dar fără greș, până ce omul ajunge la maturitate, toate schimbările ce au avut loc în om până la cea de azi. Maturitatea omului, trebuie s'o înțelegem vârsta în care un îns, ajunge a fi la înălțimea vederilor simțămîntelor, obiceiurilor timpului său.

La început hrana omului era vînatul și pescuitul cum și mîncarea fructelor ce întelnea. Cu pieile de fiare se acoperea și își făcea corturi ori colibe. Dar, vîndînd mercuri, oamenii au ajuns a înțelege folosul ce ar putea trage din înblinzirea animalelor salbatice și deci sosese la

Vîrsta păstoritului.

Mîntea omului, au ajuns în acel moment la putînța, de a eugeta că el e în stare de aci înecolo să își folosească șiși restul dobitoacelor ce îl înconjurau. Neapărat, și păstoritul, s'a prefăcut din ce în ce în mai bine, în urma zilnicelor și teluritelor observații ce oamenii au făcut asupra împrejurărilor prin care trec.

Ce fel era viața socială în vîrsta vînatului și mai apoi cea a păstoritului? Vom vedea îndată.

Neapărat simplă. Cuvîntul blestemat de Proprietate, în adevăratul înțeles, nu era născocît încă. Cîmpul, pădurile, marea, cerul, rîurile, izvoarele, munții, roadele, erau a tuturor. Fie-care căuta să își îndeplineze trebuințele. Mijloacele de producere erau comune, cum am zice. Inchipuiți-vă azi o mașină care ar face pești, și fie-care ar veni să ia cît îi trebuie, fără ca ia să fie a cui-va. Dar, primul pas către proprietatea individuală, este posesiunea vînatului cît și a armelor fabricate de fie-care în parte și care slujeau de asemenea numai pe stăpînul lor.

Domesnicirea și deci păstoritul dobitoacelor aduse după sine o mare dezvoltare a proprietății individuale, *pe produse însă*, caci un animal domesnicit cît și fabricarea unui obiect trebuincios șiși de către om, fiind o muncă, și adevăratul proprietar al muncii fiind cel ce a făcut-o, numai lui i se cuvine.

Adevăratele mijloace de producere pe acel timp, nu ajunseseră însă a fi stăpînute, de pilda pămîntul; ei, fie-care mergea să își pu-

șmeze turmele, unde socotea, c'ar fi mai bine. Pe atunci mediul social nu era creat încă, nefiind supas cel natural. Azi, mijloacele de producere artificiale, fiind rezultatul muncii individuale și folosința nu putea sa fie de cât ast-fel. Dar azi, când, fiind stăpânit mediul natural de către om, când mai avem, ca rezultat a stărei dintâiu, creat un mediu social, în urma înmulțirii și perfecționării mijloacelor artificiale de producere, acestea ne mai fiind ca mai înainte rezultatul muncii unui singur om, ei a mă multor deodată, nici proprietatea lor nu poate fi individuală, cu atâte mai puțin asupra pământului, la care n'a muncit nimeni din oameni să'l facă la naștere, nici în buzunar n'î ia după moarte; că pământul nu era stăpânit de nimeni ei folosit biblia amintește oamenilor, la toți de o potriva: „creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul.“ Precum se vede această unealtă de muncă este apanajul, zestrea noastră naturală la naștere, și avem toți de o potriva dreptul de a ne folosi de el până la moarte, după trebuințe, fără să poate veni când cine-va să zică *î aci e al meu, aci e al teă*, caei după care lege, după care drept natural singurul, care e dreptul cel mare, și căruia îi vin subordonate toate celelalte drepturi.

Lipsind pe om de la naștere de acest drept, este firesc lucru, ca el are s'ajungă robul usurpatorului, care se face stăpân și pe unealta de lucru a unui străin.

(Va urma).

Ion Catina.

DIN „LE CANTIQUE DES CANTIQUES“

Dorm și inima-mi veghează.
Gânditoare doar la el.
Ce tresar? căci știu la ușa-mi
Cine bate înecinel.

S'a topit la glasu-i dulce
Toată inima-mi. Mereu
Cântatu-Pam. . . De geaba-i
Casna sufletului meu.

De-l găsiți cum-va, Iecioare
Zamislite în Israel,
Spuneți-i: „*De când plecat-a
N'am trăit de cât cu el*“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CÂND URCA

RONDEL.

Când urcă dealul singurică
Spre codrul teilor în floare,
Frumoșii ochi spre cer ridică
Și pare-atât de visătoare.

Steluțelor licăriitoare
Să-și spuie dorul i-e caun frică:
Și gândurile o înfioră
Când urcă dealul singurică.

Îs ochii negrii, gura mică
Și-atâta de ispititoare
Când urcă dealul singurică
Spre codrul teilor în floare.

PRAF DE STELE

În albastrîmî o stea s'a stîns,
În două spațiul frîngînd,
De dorî-i sufletu-mî e 'nvîns
Și mă trezese ades plîngînd.

Căci nu seîi cum, privind mereu
Spre bolta cerului stelat,
Icoana sufletului meî
Acea stelută mi-am luat.

Căci prea 'ntreceai în frumuseți
Pe cele dimprejurul ei
Și 'n faptul blîndeî dimineți
Prea se 'nceca 'n așa scînteî.

Ce colindaî văzduhu 'ntreg
Pînă s'ajungă la pămînt:
Ușor putur-am să 'nteleg
Albastre razele-î ce sînt.

De-atunci într'însa am vădut
Al dragei mele chip blajîr
M'a fermecat acel sărut
De raze curse din senîn.

Și am iubit eu-acelas fac
Din departări lueirea ei:
Iubire fără de noroc
Subt bolțile de florî de teî.

Dar adî steluta sus s'a stîns
În două spațiul frîngînd,
De dorî-i sufletu-mî e 'nvîns
Și mă trezese ades plîngînd.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De ce cu-atîta lene sue

TRIOLET:

De ce cu-atîta lene sue
Pe potecuța dintre vii,
Am tot rugat'o ca să-mî spue:
«De ce cu-atîta lene sue?»

Dar chip să aflu mai că nu e:
Cum o să spue la copii
De ce cu-atîta lene sue
Pe potecuța dintre vii?

Dem. Moldoveanu.

ISTORICUL CAFELI

(Urmare ¹)

În România n'am putut găsi nimic care ar putea să ne lumineze cum și cum prin ce timp s'a introdus cafeaua. Probabil că posedăm acest obicei de la Turci, poate chiar înainte ea, cafeaua să treacă în Veneția, Franța și Anglittera; istoria însă relatează următorul fapt petrecut cu logofătul Tăutu, care fiind trimis la Constantinopol pentru a trata niște chestiuni în interesul țerei, ar fi fost cinsit cu o ceașcă de cafea, care băutura nu era cunoscută logofătului nostru, căci în loc de a o sorbi încetul cu încetul, a crezut că ar putea să o bea de o dată, rezultând din aceasta nedibăcie na frigere grozavă. De unde dar am putea deduce că: dacă logofătul Tăutu care era dintre bogații și diplomații țării pe acele timpuri, n'a cunoscut aceasta băutura; evident este că înainte de opărirea lui Tăutu Românii n'aveau acest obicei; prin urmare s'ar putea crede că ehear logofătul Tăutu să fie cel care a introdus cafeaua (pentru a se mai frige și alți Români).

Până în secolul XVI, Arabia era singura țară care da cafea la toată lumea. Meca era camera cafelei pentru tot pământul; însă mai pe urmă s'au făcut cercări și s'au plantat cafea în insulele Indii occidentale și a reușit într'atâta în cât trimetea cafea mai în toată lumea și chiar la Arabii de unde împrumutase cafeaua.

În secolul XVII Olandezii au transplantat cafea de la Meca în insula Java. Acest loc a devenit acu cel mai principal pentru producțiunea de cafea, crescând până la 80,000,000 și mai mult de ar-

¹ A se vedea No. 1 și 2, Anul XI Seria II din „Generația Nouă”.

bori de cafea. Dacă calculăm numai câte 2 k. de boabe pentru un arbore avem 160,000,000. k. de cafea și mai mult pe care Olandezii o export din Java.

În anul 1717 s'a luat semânța de cafea din Meca și s'a cultivat pe insula Bourbon care a reușit și aici dând o cafea bună ca cea de Meca.

Din insula Java s'a trimis în anul 1710 un copăcel de cafea la Amsterdam, și nu ve puteți închipui ce viitor a avut acest copăcel, căci din el pe lângă că se trag toți arborii de cafea care cresc drept ornament în grădinile de iarnă ale Europei, dar din el s'a luat o ramură și s'a plantat în o parte a Indiilor occidentale, și în puținii ani s'a înmulțit atât cultura cafelei în cât, d'acolo au trimis și în Brasilia și câte-va țeri ale Americii meridionale. Astăzi se poate număra mai mult de 30 țeri unde se face cultura cafelei pe o scară foarte întinsă. Intrând în Europa din aceste locuri 200,000,000 k. cafea și toată cafeaua ce se consumă întrece suma de 600,0000,000 k.

Când cafeaua a eșit întâia dată în Europa costa 40 galbeni ocaua, vedeți dar, dacă cafeaua ar fi rămas tot așa de scumpă n'ar fi fost nică o dată o băntură populară; prin urmare n'ar fi câștigat această importanță socială, devenind un element de mare importanță în istoria modernă a națiunilor.

În timpul lui Frideric cel mare al Prusiei cafeaua se etăinise la 12 lei ocaua. Acest mare bărbat în toate acțiunile sale relativ la cafea a comis cea mai mare greșeală. Pe când amicul lui, Voltair, era un apostol al cafelei, el întocmi o sistemă, având de scop de a mărgini consumația cafelei din Prusia, ca ceva ce nu produce pământul lor; închipuindu-și că, cu cât va cumpăra mai puțin din afară, țara va fi mai bogată; o idee foarte greșită, căci după marele economist Adam Smith, baza bogăției unui stat nu constă în aur și argint, ci în valoarea produselor sale. Exemplul Prusiei îl imită mai multe state vecine, punând o vamă mare pe cafea; această măsură credeți oare că a isbutit? Ei bine, n'a isbutit, pentru că bogatul tot a băut cafea, ear săracul voind se imiteze și el pe bogat, bea în loc de cafea un fel de băntură neagră, preparată din cicoare, ghiunda, seacă, morcovi și chiar semințe de sparanghel prăjite; niște bănturi departe de a egala calitățile cafelei (cu toate că boabele de sparanghel conține puțin cafea).

Dacă studiam un popor, după consumația cafelei, putem pe lângă multe alte cauze să deducem următoarele:

Englezii și Rușii consumă mai puțină cafea; dar în schimb consumă mult ceai și beau foarte mult alcoolice.

Francezii de și consumă cafea multă, totuși chocolata și vinul face puțină concurență cafelei.

Germanii însă sunt cei care consumă cafea foarte multă din cauză că la ei este cam lipsă de vinuri și alcool.

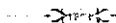
Turcii și Statele-Unite din America consumă foarte multă cafea ear, din cauza, că turcilor le este interzis de religie, de a bea vin și chiar mult alcool.

Deci din cele ce relatează aceste comparații, am putea deduce că: cu cât beutura de cafea ar pătrunde mai cu înlesnire în coliba sa rădăcină, cu atât ar fi scutit de așa otrăviri corpul prin alcoolice.

Vedeți dar, că această plantă descoperită acum câte-va secole într'un colț aseuș al pământului, a făcut progrese mari și a devenit acum la o putere și influență de mare însemnatate.

(Va urma).

C. Stăbil.

LUI
MIHAIL KOGĂLNICEANU

*Era în zarea dimineții
Când puseri prehudă
Și când luminele vieții
De-abiu se aprindeau!*

*Era atunci când n'avea limba
Și când n'avea nici pământ
Săteanul... pe-a cui soarta-o schimbă:
Mărețul t'eu arătat!*

*O! dar atunci gigantic, mare,
Sublim te-ai arătat...
Și astăzi știm: „Săteanul are
Pământ căci i l-a dat!*

*De-atunci Săteanu cămin are
Și chinu'î măi puțin;
De-atunci lumina'î tot măi mare
Și ceru'î măi senin!*

*Era... Dar viața ta întreaga
S'a sbuciumat mereu,
Luptând cu țura ta să meargă
Pe drumul ce nu'î rân!...*

*Exemple vii, lumini nestinse
Veți fi în viitor
Voi, genă mare, cu frunți încinse
De glorie și onor!...*

*Te-așază dar, sublină umbră,
Și tu între acei
Ce firul vieții nu șîl curma
Căci sunt ai țerei Zei!*

Alexandru I. Șoșu.

DE ZIUA TA

*Aiți vor veni la tine
Dăți urze ani de flor
Și șagomoi de sărbători,
Tu mă vei uita pe mine!*

*Se va atinge-a mea cântare
Printre-al lor banai curânt,
Ce pe morții din mormânt
Mă vei trece în uitare!*

*Lasă când a nopții umbră
Se va întinde în anivers
Și pe numele meu șters
Noaptea uitarei mai sumbră*

*Amărat de suferință
Ești la amintirea tu
Neputând a te uita
Voi uita a mea Mință!...*

De-ale Theatrului

După o vacanță de un semestru aproape, în care interval artiștii-gagiști cu deosebire *au tras mâța de coadă*, datorită miserabilii indiferențe cu care s'a tractat asistența atâtor suflete în vreme ce *theatrul* își are portile închise, — stagiunea 91—92 reîncepe la 28 Septembrie curent, câtând să atragă la rampa restrînsul nostru public iubitor și cunoscător de artă. S'ar părea, că instituțiunea teatrului continuă a trece încă în ochii celor mai mulți, ca un așezământ în care se duce lumea să vază făcând caraghiosleuri și comedii niște ființe, cari poartă numele de *actori* și cari nu vorbesc ca toți *oamenii*.

Vechea concepție despre *artiști*, în genere de or-ce specie, adică aceea prin care erau considerați ca niște lepadături ale societății, nefolositoare la nimic și cari în lipsă de ceva mai bun deveneau *artiști tam-nesam*, răsându-și mustățile și la spectacol spoiindu-se cu făina și dând ochii peste cap, urmează a fi încă primită de bună, datorită prejudiciilor, cari se succed așa de ușor cum și grație relei reputațiunii, ce o arunca asupra adevăraților *artiști*, *dronete de comedianți de provincie* și de mahalale, cari *morfolesc arta în gingă*, cum le zice un scriitor, vițând gustul și făcând să cadă lipsa de considerație a unui întreg public asupra întregii societăți a adeptilor cu studiul și talentul artei.

Astăzi când și în țara noastră, abstractând considerațiile de mai sus, de bine de rău sa lucrează cu atâta greutate la ridicarea prestigiului artei și a demnității artiștilor, cel puțin pentru acel restrîns public, despre care am pomenit, teatrul trebuie să fie aceea subtilă și folositoare școală de moravuri, care a contribuit atât de mult încă de la începuturile lui la lustruirea și formarea caracterelor, să fie înălțimea de pe care să se poată admira produsele condecelor distinse, talentul și studiul cu cari să slujesc accia, *qui ont senti duciel l'influence secrète*, cum sună versul lui *Boileau Despréaux*.

Încetul cu încetul și la noi se va deprinde lumea cu ce e și nu e *artă*. Din deosebirea ce va face va reeși isbânda acestei mărețe instituțiuni în care se păstrează și se perpetua o muncă spre folos și neîncetată a spiritului cult.

Direcțiunea generală a Teatrelor a primit și în anul acesta mulțime de piese, dintre cari s'au acceptat a se juca: *Doina Kijaia*, drama istorică-națională de d-nii N. Timcu și Radulescu; *Anna Rac*, drama tradusă din italienește de D. Titus Dunca, traducătorul mult cunoscutei piese *Două Sergenți*; *Ioan Rodeanu*, comedie localisată cu mult spirit de neobositul regisor al Teatrului Național D. Paul Gusty, în de ajuns de cunoscut prin *Răpirea Sabinelor*, *Voercedul Țiganilor* și altele; *Năvălăile Amoriei*, tradusă din limba franceză (*Les folies amourees*), comedie în trei acte și în versuri a nemuritorului Régnard, jucată la *Paris* pentru întâia oară la 15 Februarie 1704; să nu uităm că D. Edgard Aslan, care a tradus-o în versuri rimate române i-a păstrat perfect coloritul caracterului cum și valoarea literară; *Ion Vodă* (cel cumplit) tragedie de d. I. Leonescu autorul *Rozemundei*; *Ștefăniță Vodă*, drama de scriitorul ardelean D. Iosif Vulcan; *Floarea din Firenze* legenda-comedie-originală și în versuri de Ioan I. Livescu; și alte câte-va traduceri al caror nume îmi scapa.

* * *

D-nii Gr. C. Cantacuzino și C. Stăncescu lucrează cu multa perseverență pentru înflorirea primei noastre scene și tot d-niile lor cred, că vor îngriji și de soarta elevilor Conservatorului, cari muncesc în această carieră atâtea ani pentru ca sa-și asigure existența într'un angajament.

* * *

Trupa de operă sub conducerea impresarului *Serghiudi* pare-că va avea succes după cum e alcătuită trupa. — Foarte puțin români vor fi angajați în coruri, restul întreg e italian.

* * *

Maestrul de muzică Ștefănescu se dăce, că are de gând să facă operetă română în noul teatru ce se clădește lângă *Cismegiu* dacă va fi gata, ori de unde nu la *Eforie*.

Ori-ce s'ar dăce, o să-i vie greu de tot, de oare-ce lipsește elemente, cele pe cari le avem fiind împrăștiate.

Don Livio.

Cu incepere de la 1 August 1891 comitetul cercului și al revistei a însărcinat cu funcțiunea de CASIER pe d-l IOAN I. LIVESCU, redactor la ziarul nostru.

MULȚUMIRI

Ploesci. Mulțumirile noastre pentru grija, ce au avut să-și achite la timp abonamentele, D-nii *Zaharia Antinescu, I. Romanescu*, profesori și D-l *N. Popescu*, avocat.

Buzău. Recunoștința noastră D-lor:

Inginer Gr. C. Stavar a cărei gentilețe n-o putem îndestul aprecia, *I. Mircescu*, profesor, *G. Colyiu*, mare proprietar și comerciant, *Dr. Inotescu Ognănescu, Stoica Punațescu* mare comerciant cum și d-lui *Jalora* pentru amabilul concurs moral, ce ne-a dat.

Râmnicul-Sărat. Mulțumim D-lor: *Capitan Popescu* și *T. Chircu*.

Maî avem însă încă o rubrică, aceea a faimoșilor: Cluj

CHILIPIRGII

Aceste prea cinstite mutre primesc gazeta cu multă seninătate sufletească. O citesc intervale de câte $\frac{1}{2}$ de an, un an și maî mult chiar și atunci, când li să cere să-și achite datoriile, de și chiar câteodată le zăresc chiar numere din ziar pe masă, mint eu o sfruntare încoparabilă, că n'au primit nici-un număr, că nici n'au auzit despre vre-un ziar cu numele acesta și câte și maî câte, numai să se sustragă de la plata a căți-va lei, plăcându-le maî bine să fure neomenos munca altora. Mă rog, ochi aveți cinstiți neplatinici! De ce nu citiți ce tipărim înadins pentru ochii voștri cu litere de-un cot în fie-care număr: *cine primește ziarul se consideră ca abonată, dacă imediat nu-l înapoiază.*

Tot nu e limpede? Pentru-că am văzut, că pentru curatele D-v. fețe, nimic nu e limpede, când e vorba de a vă plăti datoriile, apoi am să vă limpezesc cum vi se cuvine.

Ascultați oameni bani numele acestor *chilipirgii* lustruiți: entre-

mură-te medicină la auzul numelui d-lui dr. *N. Popescu*, care afirmă întâi că a primit gazeta și c'o plătește și a 2-a zi trimite pe altii să spue că n'a primit'o și că n'o plătește! Isus-Mare!! De ce n'ai venit tot d-ta? obrazul, bata-l pustia, tot mai păstrează o nuanță nudică, dar imperceptibilă. Ce doctorie să-ți dăm, prescrie-o singur dacă vrei ca să-ți achiți abonamentul?...

D. *V. Romanescu*, apoi această *excelență* găsește, ca trebuie să fie cine-va și obraznic, când nu-și achită abonamentul; dar D. *I. G. Ioan*, credeți că se lasă mai pe jos? Doamne ferește!

Și când te gândești, că toate aceste fețe se găsesc în *Răunicul Sărat!!*

Dar credeți d-voastră că d-rul *Popescu* era să stea fără farmacist? Cine era să-i facă medicamentele? Să vă spun că: D. *Ad. Veber*, spîter din Buzău, acelaș tacâm cu D. *Victor Teuring r*, spîter din București, de o obraznicie nemțească, fara să caute a se gândi că-și poate găsi. beleana în țara românească; tot în Buzău mai avem și următorii *chilipirgiî*; *Nae Ștefănescu*, mincinos la culme *Const. Teșanu*, susține în neceazul poștei și în ruptul capului, că nici nu cunoaște, nici n'a primit gazeta; onorabilul *Ștefan Stoian*, *N. R. Davilescu*, fost director de prefectură, de o rară politețe....

Să vă pomenească cine o vrea în împărăția lor, acum și pururea!

Încă ceva și isprăvim.

Aducem viile noastre felicitări, (gentil e să începi cu o cucoană!) D-nei *Elena I. Ștefănescu* din *Corabia*, D-lui *Cesiann* din *Caracal* și D-lui *Gh. D. Lupășcu* din *Bacău* pentru frumusețea stîlului, în care ne-au adresat fie-care câte o *epistolă*, demn model de *scriere epistolară civică*.

Să nu credeți c'o să vă slăbese! Din când în când tot o să vă pomenească. La urma urmei Dunărea e mare și bolovant destul!

Censor.

ANUNCIURI

W. Staadecker

București, Str. Smârdan 8
Brăila, Bulevardului Cuza 114

Oferă pentru sezonul primăverii Depositul său de
următoare mașine

LOCOMOBILE ȘI TREERĂTOARE
RUSTON PROCTOR & Co.

MAȘINE de SECERAT

și

LEGAT SNOPI

SECERĂTOARE „DAIYS“

DIN FABRICA

M A C C O R M I C K

Pluguri Universale RUD. SACK

Premiate la toate Exponițiunile din streinătate și
din țară

MORI pe postament de fer și lemn

din fabrica RUSTON și CLAYTON

Pietre de móră franțuzesci

de la Société Générale Meuliere din

LA FERTÉ-SOUS-JOUARRE

Totdeauna 40—50 perechi în deposit

NOUA TIPOGRAFIE

JOAN WEISS

BUCURESCI, CALEA VICTORIEI 29 BUCURESCI.

Fondată în anul 1863

Reînnoită în anul 1890

BUCURESCI.

OFERTAȘĂ:

OPERAȚII DE

CONTRACTE

CĂRȚI DIDACTICE

PUBLICAȚIUNI

TRIE

AFIȘE

CĂRȚI DE

BROȘURI

Registre de Contabilitate

Bilete de nuntă

DIPLOME

etc. etc. etc.

Bilete de închiriat 10 bani bucata

ESECUTAREA PROMPT ȘI PREȚURI FOARTE MODERATE